

Garrett Eckbo'nun Tasarım Yaklaşımı: Yerleşim Planları Üzerinden Bir Değerlendirme

Gül ŞİMŞEK

Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Erzurum/Türkiye, gulsims@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, 20. yy. ortalarında uygulanan modernist tasarım yaklaşımını, Garrett Eckbo'nun peyzaj tasarımlarını yaptığı yerleşim planları üzerinden değerlendirmektedir. Çalışma, kuramsal ve analitik bir araştırma yöntemi izlemektedir. Araştırma; ilgili literatürün, projelere ait yerleşim planlarının ve fotoğrafların taranması ve değerlendirilmesi yoluyla yürütülmektedir. 20. yüzyıl modernizm dönemi tasarım anlayışının gelişmesine büyük katkıları olan peyzaj mimarı Garrett Eckbo'nun tasarıma bütüncül bakış açısı ve toplumsal duyarlılığını yansıtan projelerine odaklanılmaktadır. İçerisinde yer aldığı çok disiplinli ekiplerle birlikte göçmen tarım işçileri için yaptıkları projeler ve konut kooperatifi projeleri, Eckbo'nun yerleşme ölçeğindeki işleri olmuştur. Eckbo'nun tasarımlarındaki 60 yılı aşkın bir sürecin ürünü olan hareketli geometri, enerji, sadelik ve doğrudanlık, bu tasarımları çağına göre oldukça başarılı kılmaktadır. Eckbo'nun, döneminin peyzaj tasarımı anlayışına yaptığı temel katkı; yüksek tasarımı, sanatı ve toplumsal değişimleri, doğru biçimde kavrama becerisiyle alışılmadık bir biçimde birleştirmesi olmuştur. Onun yerleşme ölçeğindeki projelerinin, modern mimarlığı kentlerin sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarıyla birleştirerek ulaştığı, yeni bir peyzaj tasarımı anlayışının birer yansıması olduğu ifade edilebilir.

Anahtar kelimeler: Garrett Eckbo, Peyzaj tasarımı, Planlama, Göçmen işçi kampları, konut kooperatifi tasarımları, Yerleşim planları

GARRETT ECKBO'S DESIGN APPROACH: AN EVALUATION OF THE SITE PLANS HE DESIGNED

Abstract

This study evaluates the modernist design approach applied in the mid-20th century, based on the site plans of which Garrett Eckbo conducted landscape designs. The study follows a theoretical and analytical method of research. This research is carried out through reviewing an evaluating related literature, settlement plans and photographs of the examined projects. The research focuses on the Eckbo's works that reflect the holistic viewpoint and social awareness of design on the ground that he is one of the major contributors to the development of the 20th century modernist design concept. The projects he conducted together with the multidisciplinary teams he has been involved for immigrant farm workers and housing cooperative projects were to the settlement scale. Dynamic geometry, energy, simplicity and directness, the products of Eckbo's designs for over 60 years, make these designs quite successful in that period. Eckbo's main contribution to the landscape design approach of the period is to integrate design, art and social change in an unusual way with his ability to read correctly. It can be deduced that the projects examined are the reflections of a new conception of landscape design he achieved by combining the ideas of modern architecture with the social and physical needs of cities.

Keywords: Garrett Eckbo, Landscape design, Planning, Site plans, immigrant workers camps, housing cooperative designs

1. GİRİŞ

Döneminin en üretken ve öne çıkan peyzaj mimarlarından olan Garrett Eckbo, 20. yüzyılın başında (1910) ABD’de doğmuştur. Eckbo, erken modernizm döneminde ortaya çıkan mimari ve tasarım teorilerini oluşturan tasarımcı ve bilim adamları arasında yer almaktadır. (Emanuel, 1980: 223). Eckbo’nun, modernist çağın ruhunu tanımlayan, kaynağını tarihten almayan fakat toplumu içeren bir tasarım yaklaşımı vardır. Bauhaus Okulu’nun kurucusu Walter Gropius ve Dan Kiley ABD’deki; Le Corbusier Fransa’daki ve Oliver Hill İngiltere’deki çağdaşları arasındadır. Çok sayıda proje, kitap ve makalesi olan Eckbo’nun çeşitli kapsamlarda tasarımları bulunmaktadır.

1937 yılında Harvard Tasarım Okulu’nda tamamladığı yüksek lisans tez projesi “Contempoville”nin basımı ve “Small Gardens in the City” makalesi, Eckbo’nun tanınırlığını sağlayan ilk çalışmaları olmuştur. Yüksek lisans sonrası ilk profesyonel tasarımları, Berkeley’den mezuniyetinin ardından yaptığı kreş bahçesi tasarımlarını saymazsak, New York Dünya Fuarı için yaptığı tasarımlar, ABD Konut İdaresi’ne kamu konutları için yaptığı prototip rekreasyon alanı ve konut bahçesi tasarımlarıdır. 1939 yılı ile birlikte birkaç yıl boyunca, Amerikan Tarımsal Güvenlik İdaresi için (FSA-Farm Security Administration) göçmen işçilerin yerleşim alanlarını tasarlamıştır (Imbert, 1997: 182,183). FSA’daki görevinin ardından Eckbo, konut kooperatifi tasarımlarına yönelmiş ve birçoğu uygulanmış olan projelerde yer almıştır. 1940’ların ortalarıyla birlikte, ortakları ile kurdukları firmalar üzerinden çeşitli tür ve ölçeklerde projeler üretmiştir.

Eckbo, bir yandan profesyonel işlerine devam ederken, University of Southern California’da ve University of California at Berkeley’de akademik çalışmalarını sürdürerek yayınlar yapmıştır (Imbert D, 1997: 184, 185). 1990’lı yıllarla birlikte vefatına değin (2002), teorik çalışma ve yayınlara daha fazla zaman ayırmıştır. Harvard’dan okul arkadaşları Dan Kiley ve James Rose ile birlikte Eckbo, “Kentsel Çevrede Peyzaj Tasarımı” (Landscape Design in the Urban Environment), “Kırsal Çevrede Peyzaj Tasarımı” (Landscape Design in the Rural Environment) ve “İlkel Çevrede Peyzaj Tasarımı” (Landscape Design in the Primeval Environment) kitaplarını yazmıştır. 1950 yılında yazdığı “Yaşam İçin Peyzaj” (Landscape for Living) modern peyzaj mimarlığı disiplini tanımlamakta, 2000 yılında yazdığı “Peyzaj İçinde İnsanlar” (People in a Landscape) kitabında peyzaj tasarımının sosyal değişimin bir aracı olduğunu savunmaktadır (Garrett Eckbo Pioneer Information, 2018).

Eckbo, Harvard’da Walter Gropius’dan aldığı mimarlık dersleri ile birlikte, kendi modernist teorisini, peyzaj tasarımını bir sosyal değişim aracı olarak gördüğü disiplinlerarası bir tasarım yaklaşımına dayandırarak tanımlamaya başlamıştır (Garrett Eckbo Pioneer Information, 2018). Eckbo ve çağdaşları, Harvard Tasarım Okulunda modern mimarlıktan etkilenerek geliştirdikleri fikirleri, kentlerin sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarıyla birleştirerek yeni bir peyzaj tasarımı yaklaşımı ortaya koymuşlardır. Eckbo’ya göre, tasarımda pitoresk stilin yerini, işlevsellik ve mekânsal kurgulama teknikleri almalıdır. Eckbo ve arkadaşları; işlevsel, sosyal ve teknik yaklaşımları mekan ile birleştirerek peyzaj mimarlığında modernist bir yaklaşım geliştirmiştir (Taşdemir, 2011: 175).

20. yüzyılın çok yönlü bir tasarımcısı olarak Eckbo’nun projeleri; özel mülk bahçelerinden toplu konutlara ve okul bahçelerinden üniversite kampüslerine uzanan geniş bir yelpazede yer almaktadır. Bununla birlikte, profesyonel işleri incelendiğinde, Eckbo’nun toplumsal etkileşime verdiği önemi ve toplumsal duyarlılığını yansıtabildiği işlerin ağırlığı gözden kaçmamaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada; göçmen işçi yerleşim planları ve ardından konut kooperatifi projelerine odaklanılmaktadır. İlerleyen bölümlerde sırasıyla; Eckbo’nun tasarım anlayışı, projeleri ve yayınlarına ilişkin bilgi verilmekte, projeleri içinde yerleşim planlarının yeri irdelenmekte ve son olarak bir değerlendirme sunulmaktadır.

2. ECKBO’NUN TASARIM ANLAYIŞI

Garrett Eckbo, bilim, mimarlık ve sanatı modernist tasarım anlayışıyla yeniden keşfetmiş, çalışmalarında tarihi biçemlerin yerine sosyal konulara vurgu yapmıştır (Garrett Eckbo

Pioneer Information, 2018). Eckbo, sınıf arkadaşları Dan Kiley ve James Rose; Harvard Tasarım Okulu'nda modernist mimar Walter Gropius'un etkisinde kalmış, Fletcher Steele'e hayranlık duymuş ve Christopher Tunnard okumuştur (Campbell, 2007; Gothein, 2002: 840). Eckbo, Gropius'un derslerinde toplum ve mekânsal tasarım'ı birlikte düşünmeye başlamıştır. Bunun bir yansıması olarak Eckbo, 1938 yılında yüksek lisans tezi olarak "Contempoville, An Examination of the Planned American Suburb"u (Contempoville, Planlı Amerikan Banliyösü Üzerine Bir İnceleme) hazırlamıştır (Garrett Eckbo Pioneer Information, 2018).

Eckbo'nun tasarıma yaklaşımı ve projeleri, daha iyi bir yaşam çevresi arayışından beslenmektedir. Ona göre daha iyi bir yaşam çevresine ulaşmak için, tasarımda minimum standartlar değil, optimum standartlar temel alınmalıdır. Bu motivasyon ile Eckbo, toplumun farklı kademelerinde sosyal gelişmeyi dikkate alan tasarımlara yer vermiştir. Eckbo'nun, 1939 yılında katıldığı ABD'deki FSA (Farm Security Administration) olarak bilinen Tarımsal Güvenlik İdaresi'nin Batı Bölge Ofisi için, göçmen işçilere yönelik olarak yaptığı yüksek-tasarım ürünü projeler, bu içten niyetin yansımalarındandır. Eckbo'nun buradaki tasarımlarında, birbirine eklenen kademeli mekanlar, farklı yüksekliklerde ve dokulardaki formlarla oluşturulmuştur. Bu formlar; rüzgardan ve güneşten korunma, algısal çevreleme ve çiftliklerdeki yoğun çalışma temposundan sonra olası gergin durumlara karşı bariyer oluşturma gibi çok temel fonksiyonları yerine getirmektedir. Göçmen tarım işçilerinin yaşam mekanları için geliştirilen bu tasarım, çok sayıda kullanıcıya ulaşmış ve bir kırsal konut sistemini düzenleme konusunda etkili ve ucuz olması dolayısıyla başarılı olmuştur (Imbert & Treib, 1997: 2). Eckbo, FSA'daki çalışmalarında, öncü modernist fikirlerini, toplumun bu en alt kesiminin yerleşmelerine uygulamıştır.

FSA'da çalıştığı yıllar boyunca Eckbo, modern alan planlamasında "montaj hattı tekniği" olarak adlandırdığı şeyi deneyimlemiştir. Alan planlaması, peyzajın geniş olduğu kadar kısıtlayıcı doğasını da dikkate alabilmek adına tasarımın tüm boyutlarını bir araya getirmektedir. Ona göre; binalar, kamu hizmetleri, rekreasyonel etkinlikler, bitkilendirme ve açık alan arasında, mümkün olan en iyi ilişkileri belirlemek için kapsamlı bir çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu nedenle, ilişkisel alan planlaması, ölçeğe bakılmaksızın, "insanlar için çevrenin düzenlenmesi"dir. Eckbo'ya göre alan planlamasının nihai amacı, "bir grup insanın iyi bir sosyal örüntüyü geliştirebileceği en iyi olası fiziksel örüntüyü üretmek" olmalıdır. Eckbo, bahçeleri; içerisinde zemin düzlemi, çit ve saçaktan oluşan birbiriyle ilişkili ve eşit önemdeki yapısal elemanlar içeren biçimlendirme mekanları olarak tanımlamaktadır (Imbert, 1997: 124).

Hareketli geometri, enerji, sadelik ve doğrudanlık, Eckbo'nun tasarımlarını çağına göre oldukça başarılı kılmaktadır (Riley, 1998: 78). Eckbo'ya göre, bitkilendirme yalnızca gölge, yeşillik, renk ve genel konfor sağlayıcı unsurlara referans vermez, aynı zamanda yerleşimin tüm mekânsal tasarım sürecinin son rafine elemanıdır (Imbert, 1997: 135). Eckbo'nun tasarımları, küçük heykelsi bahçelerden büyük ölçekli planlama şemalarına dek geniş bir çeşitlilik yelpazesine sahiptir. Profesyonel işlerini yürüttüğü şirketler, ev merkezli bir stüdyodan çok ortaklı bir kuruma evrilmiştir. Bu süreçte, Eckbo'nun sağlam sosyal temellere dayanan bir estetik anlayışına olan bağlılığı asla sarsılmamıştır. Ona göre tasarım sosyal olana yani topluma yöneliktir ve sosyal tasarım bir tür sanattır (Imbert, 1997: 106). Eckbo, tasarımlarını Amerikan toplumu için sosyal bir vizyonla birlikte geliştirmiştir. Eckbo'nun belli bir tarihe ve kültüre ait olmayan tasarımları, post-modernistlerin tepkisini çekse de çok sayıda uygulama alanı bulmuştur. Ona göre, bir tasarım alanı, öncelikle doğru anlaşılması gereken gerçek bir olgudur. Bu anlamda, "yerin ruhu", "birbirinin üzerine inşa olan katmanlar olarak yer" gibi post-modern söylemlere uzaktır. Birlikte çalışan tasarımcıların görevi, yeni yaşam alanlarına herkesin erişiminin sağlanmasıdır (Riley, 1998: 77).

Eckbo'ya göre planlama; alan kullanımı, değişim ve gelişme için politika setlerini belirlemektedir. Tasarım, meydana gelen değişim ve gelişme için belirli formlar ortaya

koymaktadır. Dış mekan tasarımı ise insanlar ve doğa arasında, daha spesifik olarak mimarlık ve ekoloji arasında, bir aracı görevi görmektedir (Emanuel, 1980: 226). Ona göre, kentsel tasarım ise; tüm kentsel yapı ve yoğun merkezlerden dağınık çeper yerleşimlerine kadar değişen kentsel dokuların tüm çeşitleri ile ilgilidir. Bu bakış açısı ile Eckbo, fiziksel çevre üzerinde, kullanımların ve mevcut tasarım disiplinlerinin parçalanmışlığına karşı koyarak, bir düşünme ve duyuş biçimi oluşturmaktadır (Eckbo, 1963: 33). Eckbo köken olarak peyzaj mimarı olsa da; aldığı eğitim, uygulamaları ve tasarıma bütüncül bakış açısı, onu kentsel tasarıma yaklaştırmıştır.

Eckbo'nun "Landscape for Living" (Yaşam İçin Peyzaj) kitabı, temelde peyzaj mimarlığı üzerine olmakla birlikte, daha geniş bir bakış açısı ile tasarıma, sanata ve planlamaya da yer vermektedir. Eckbo'ya göre; mimarlar, peyzaj mimarları, planlar ve ilgili mühendislik dallarını içeren tüm mekânsal tasarımcılar, yeni dünyayı birlikte çalışarak şekillendirmelidirler. Bu şekillendirme süreci, tasarım ve bilimin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir. Ona göre bilim; ekoloji gibi doğa bilimlerinin yanı sıra, sağlıklı çevreler yaratmak yoluyla topluma hizmet etmeyi de kapsamaktadır (Riley, 1998: 76).

Harvard'lı arkadaşlarından Dan Kiley ve James Rose'la birlikte, Eckbo, kentsel, kırsal veya ilkel bir alan için de, peyzaj tasarımında gözden geçirilmiş bir yaklaşımın gerekliliğini vurgulayan makaleler yayınlamıştır (Imbert, 1997: 108). Eckbo, Kiley ve Rose'a (1939: 71, 72) göre kırsal rekreasyon kentten tamamen farklı bir şartlar kümesine dayanmaktadır ve içinde bulunan bölgeyle bağlantılı olarak belli yerel gereksinimler üzerinde detaylı bir çalışma yapılarak ele alınabilir. Kırsal alanlarda peyzaj ve bina tasarımı kırsal özgü olmalıdır. "Kırsal Alanda Peyzaj Tasarımı" yazılarında aktardıkları gibi; genel olarak kentler daha büyük serbest alanlara ihtiyaç duyarken, kırsal alanlar daha küçük mekanların daha yoğun olarak kullanılması gerekmektedir.

Eckbo; eşitlik, paylaşma ve hümanizm üzerine bir tasarım felsefesi geliştirmiştir. Ona göre tasarımlarda temel gaye; kentte yaşayan bireylerin ve toplulukların, erişilebilir sosyal alanlar ve çeşitlenmiş peyzajın maksimum düzeyde kullanılması yoluyla, kentsel olmayan yani kırsal kökenleriyle irtibatını sürdürmektir. Bu anlamda, maksimum kar amaçlı özel projeler ile yüksek yoğunluklu ve insan eliyle biçimlendirilmiş yapay formların çoğunlukta olduğu kent merkezlerine karşı bir görüşü vardır. Endüstriyel ve endüstri sonrası çevreyi tarımsal geçmişine bağlayan değerler ve teknolojiler korunmalı ve geliştirilmelidir (Emanuel, 1980: 226).

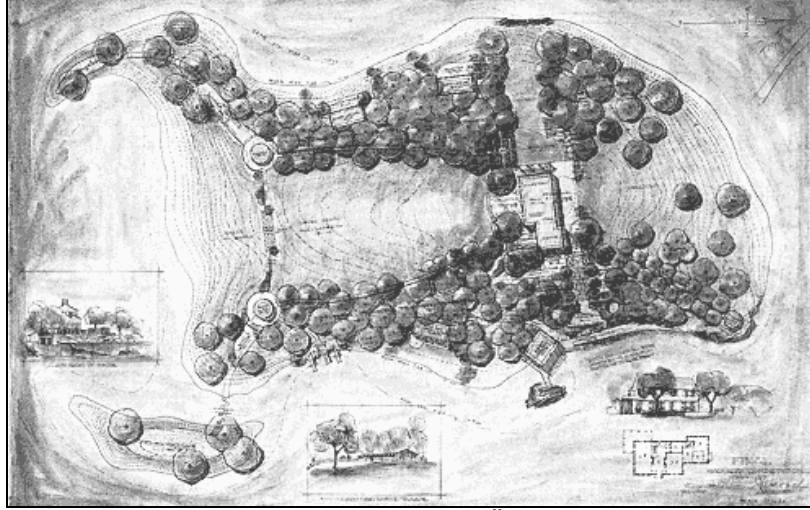
Eckbo kariyerinin başlangıcından itibaren bitkileri, özel alan ya da ortak alan ayrımı yapmaksızın, sosyal dokuların yapı birimleri ve yönlendiricileri olarak ele almıştır. Ne kadar elit olursa olsun, onun bahçeleri resimsel kompozisyonlardan ziyade yaşam alanı olarak kabul edilmektedir. Belki de daha dikkat çekici olanı, onun, ekonomik bunalım döneminin topraksız işçileri için yeni bir toplumsal yaşam formu yaratma ve peyzaja güzellik aşılama konusundaki yüksek adanmışlığıdır. Benzer şekilde, Eckbo'nun dönemin peyzaj anlayışına yaptığı katkı, yüksek tasarımın, sanatın ve toplumsal değişimlerin doğru kavrayışının sıradışı bir birleşimidir. Eckbo'nun, döneminin peyzaj tasarımı anlayışına yaptığı katkı; yüksek tasarım, sanat ve toplumsal değişimleri doğru biçimde kavrama yetisini, sıradışı bir biçimde birleştirmesi olmuştur (Imbert, 1997: 106, 108).

3. ÇALIŞMALARI: PROJELER VE YAYINLAR

Eckbo; göçmen işçi yerleşimleri/kampları, konut kooperatifi alanları, okul bahçeleri, mahalleler, kampüsler, parklar ve rekreasyon alanları, kamu yapılarının bahçeleri, özel mülk bahçeleri, meydanlar, yaya bölgeleri, alışveriş merkezleri açık alanları, bölge parkları, botanik bahçeleri, su kenarı açık alanlarının plan ve tasarımları olmak üzere çok sayıda ve çeşitli projelerde yer almıştır. Eckbo'nun, çeşitli mimarlık, peyzaj mimarlığı, planlama, mühendislik ve iç mimarlık kuruluşlarınca verilen çok sayıda ödülü bulunmaktadır (Emanuel, 1980: 223-225). Göçmen yerleşimleri hariç olmak üzere projelerin pek çoğu, Eckbo ve ortaklarının kurduğu firmalar tarafından üretilmiştir. Eckbo, çok sayıda bilimsel yazısı bulunan ve yazıları, en az tasarımlar kadar önemli bulan nadir

tasarımcılardan biridir. Eckbo'dan sonra akademi dünyası ve meslek adamları; tasarımcı, akademisyen ve alıcılardan oluşan heterojen bir takipçi kitlesine hitap eden yeni bir süreli yayın türü ortaya çıkarmıştır (Riley, 1998: 78).

Eckbo, 1936 yılında Harvard Üniversitesi Tasarım Fakültesi'nin burs için açtığı yarışmaya "A County Estate on an Island" (Bir Ada Üzerinde Kırsal Arazi) projesi (bkz. Şekil 1) ile başvurmuş ve birincilik ödülü kazanmıştır. Kazandığı burs ile Eckbo, Harvard Üniversitesi'nde lisans üstü eğitimine başlamıştır (Treib & Imbert, 1997: 182). 1937'de yaptığı "Küçük Kent Bahçeleri" projesi için Eckbo, tüm bir yapı adasının arka bahçelerini tasarlamıştır. Eckbo, bahçelerin çoğunu ayrı ayrı tasarlamış olmasına rağmen, iki komşu parseli etkileyen ayırıcı duvarların hareketliliği, onun alan planlamasında yapacağı keşiflerinin habercisidir (Imbert, 1997: 110).

Şekil 1. "A Country Estate on an Island" (Bir Ada Üzerinde Kırsal Arazi), 1936 Kaynak: Treib, 1997, s. 13

Eckbo'nun 1937 yılında tamamladığı yüksek lisans tez projesi "Contempoville" (Contempoville, An Examination of the Planned American Suburb - Çağdaş Kasaba, Planlı Bir Amerikan Banliyösü Üzerine Bir İnceleme), bireysel konut bahçeleri tasarımı varyasyonlarını içermekte, ancak aynı zamanda; merkezde ortak bir açık alan yoluyla tasarıma kamusal bir boyut da eklemektedir (Imbert, 1997: 110). Contempoville'in ortak kullanımları arasında bir açık hava tiyatrosu, çocuk oyun alanları, tenis kortu, yüzme havuzu ve sundurması yer almaktadır (Imbert, 1997: 113). Eckbo'ya göre, geliştirdiği proje; bir kent planı örneği olmak için yeterli ölçekte olmadığından, daha çok, mimarlık ve peyzaj tasarım becerilerinin birleştirilmesiyle ortaya çıkan bir orta sınıf konut alanı tasarımıdır (bkz. Şekil 2). Eckbo, planlarını çağdaş mimarlık dergilerinden ödünç aldığı, iki dönümlük arsalar üzerine oturan 23 konutu kırk dönümlük bir parkın etrafına konumlandığı bir banliyö adası modeli geliştirmiştir.

Contempoville'deki bahçe planları oldukça çeşitlidir ancak mimari stilleri modernist anlayışla tutarlıdır. Yarı saydam ve opak duvarlar ile göz hizasından yukarıda ve aşağıda bulunan çitler yoluyla Eckbo, katmanlı dinamik mekanın parka doğru devam ettirerek sınır hissini karıştırmıştır (Imbert, 1997: 110). Merkezi konumda yer alan park, her yaştan kullanıcı için "aktif rekreasyonel etkinlikler" sunuyor, böylece bireysel parsellerde daha memnun edici bir peyzaj düzenlemesi için bütçe ve mekan bırakmış olmaktadır (Eckbo, 1938'den aktaran Imbert, 1997, s. 110). Contempoville projesinin, yerleşim mekanı tasarımı ve toplumsal katılım konusunda gelecekteki araştırmalar için umut vadettiği ifade edilmiştir (Imbert, 1997: 113). Bu anlamda Contempoville; doğa ve yapı çevrenin, parsel ve ada ölçeğinden başlayarak bir araya gelmesinin yollarının açıldığı temel projelerden olacaktı.

Şekil 2. Contempoville Alan (Yerleşim) Planı
Kaynak: Imbert, 1997, s. 111

Başkanlığının ilk dönemlerinde Franklin Delano Roosevelt, 1929 Wall Street'in iflasını takip eden ve ülke çapında bireyleri sarsan ekonomik düşüşe karşı geçici bir çare olarak ulusal planlama ihtiyacını savunmuştur. Kentsel yerleşimlerle eşit avantajlara sahip kırsal topluluklar kurmak, gelişmemiş bölgelerde yeni kentler yaratmak ve arazi kullanımı ile tarımsal ekonomik yapıda reform gerçekleştirmek için planlama politikaları hazırlanmıştır. Kırsal toplulukların oluşturulmasında en etkin kurum, ilk dönemlerde farklı kurum ve isimler söz konusu olsa da sonraları, Tarımsal Güvenlik İdaresi olmuştur. 1930'ların Amerikan kırsal kooperatif modelleri, yüzyılın başlarındaki başlatılan kıra geri dönüş hareketini daha da güçlendirmiştir (Imbert, 1997: 115).

Yerleşmelerin genişlemesi ve tarımın sanayileşmesini karakterize eden nüfusun dağılması, sosyal iletişimi her zamankinden daha önemli kılmıştır. Kırsal alanın organizasyonunda verimlilik kilit bir unsur olabilir fakat başarılı bir kırsal alan organizasyonu, bu alanın fiziksel özelliklerinin yanısıra kültürel yönlerinin de kavranmasını gerektirmektedir (Imbert, 1997: 124). Eckbo, FSA'daki memuriyeti sırasında yaklaşık 50 proje tasarlamıştır. Eckbo'nun FSA için tasarladığı projeler, onun kolektif peyzaj tasarımlarına olan ilgisinin ilk somut örnekleri olmuştur. Eckbo'nun öğrencilik dönemindeki projeleri ve ilk yayınları da zaten, gelişen bir toplumsal bilincin belirtilerine işaret etmektedir. 1938 sonrası yazıları, refahın eşitsiz dağılımı, estetik ve fonksiyonellik arasındaki gerilim ve planlamada bireyin talepleri ile grubun talepleri arasındaki hassas denge konularındaki farkındalığını yansıtmaktadır (Imbert, 1997: 108). 1945 yılında; Eckbo, Williams ve Roys'dan oluşan firma, öncü ve farklı fikirleri sayesinde ülke çapında önemli firmalardan biri haline gelmiştir. Ekip, yüzlerce konut bahçesi, planlı toplumsal gelişimler, kiliseler, ofisler ve eğitim kurumları için birçok peyzaj uygulaması yapmış; çalışmaları, profesyonel ve ticari yayınlarda geniş yer bulmuştur (Garrett N. Eckbo (Landscape Architect), 2018). 1948 yılında Francis Dean'in firmaya ortak olmasıyla birlikte, firmanın uygulamaları içine okulların, parkların ve özel bahçelerin yanısıra, yaya bölgeleri, üniversite kampüs tasarımları da girmiştir (Imbert, 1997: 184). Örneğin; Eckbo 1963 yılı içinde, Fresno'daki araç trafiğine açık Fulton Sokağı'nın, yaya alışveriş alanına dönüşümüne yönelik bir tasarım yapmış; University of New Mexico'nun on yıllar boyunca sürecektir olan kampüs tasarımı çalışmasını sürdürmüştür (Emanuel, 1980: 224; Treib ve Imbert, 1997: 185).

1940'lar ve 50'ler arasında Eckbo, çoğunlukla konut bahçeleri tasarımı işleri yapmış, insanların yerel ihtiyaçlarına ve fonksiyonelliğe odaklanmıştır. 1950'li ve 60'lı yıllarda USC (University of Southern California) ve UC Berkeley'de (University of California, Berkeley)

dersler vermiştir. 1964'te Harvard'da arkadaşları Dean, Austin ve Williams ile birlikte EDAW firmasını kurmuşlardır. 1950'lerle birlikte akademik çalışmalarda da bulunmuştur, temel kitapları şöyle sıralanabilir: "Landscape for Living" (Yaşam için Peyzaj), 1950; "Art of Home Landscaping" (Konut Peyzajı Sanatı), 1956; "Urban Landscape Design" (Kentsel Peyzaj Tasarımı), 1964 ve "The Landscape We See" (Gördüğümüz Peyzaj), 1969'dur (Emanuel, 1980: 223-225).

Günümüz mimarlık ve peyzaj mimarlığı alanlarında en etkili bilim insanlarından olan Riley (1998: 76-78), Eckbo'nun 1950 yılında basılan "Landscape for Living" (Yaşam İçin Peyzaj) kitabının, alanının baş ucu kitaplarından olduğunu söylemektedir. Sade bir dille yazılmış fakat derin içerikli olan bu kitap, hem kendi zamanını yansıtmakta, hem de tarihi genelleştirmeler içermektedir. Kitapta Eckbo'ya ait projeler, uygulama fotoğraflarıyla birlikte sunulmakta ve her projeye ilişkin bilimsel açıklamalara yer verilmektedir. Yaşam İçin Peyzaj kitabı, 20. yüzyıl ortası profesyonel eğilimlerin bir yansımasının ve 20. yüzyılın ikinci yarısını şekillendirecek olan tasarımcıların genel görüşlerinin bulunabileceği bir çalışmadır (Riley, 1998: 76). Akademik tartışmalarla yetinmeyip kuram ve uygulamaları birlikte sunması yönüyle, çok sayıda akademik kitabın ötesine geçtiği rahatlıkla söylenebilir.

Neredeyse altmış yıl boyunca Eckbo sosyal peyzaja biçim vermiştir. O, teorilerini ve toplumsal idealleri, insanlar, doğa ve estetik arasında daimi bir diyalog kurarak modernist bir arayış içinde kurmayı sürdürmüştür (Imbert, 1997: 108). Bu çalışma kapsamında, Eckbo'nun yerleşim planı ve konut alanı tasarımı ölçeğindeki projelerine odaklanılmakta olduğu için, bir sonraki bölüm bu kapsamdaki projelerinin irdelenmesine ayrılmıştır.

4. PROJELERİ ARASINDA YERLEŞİM PLANLARININ YERİ

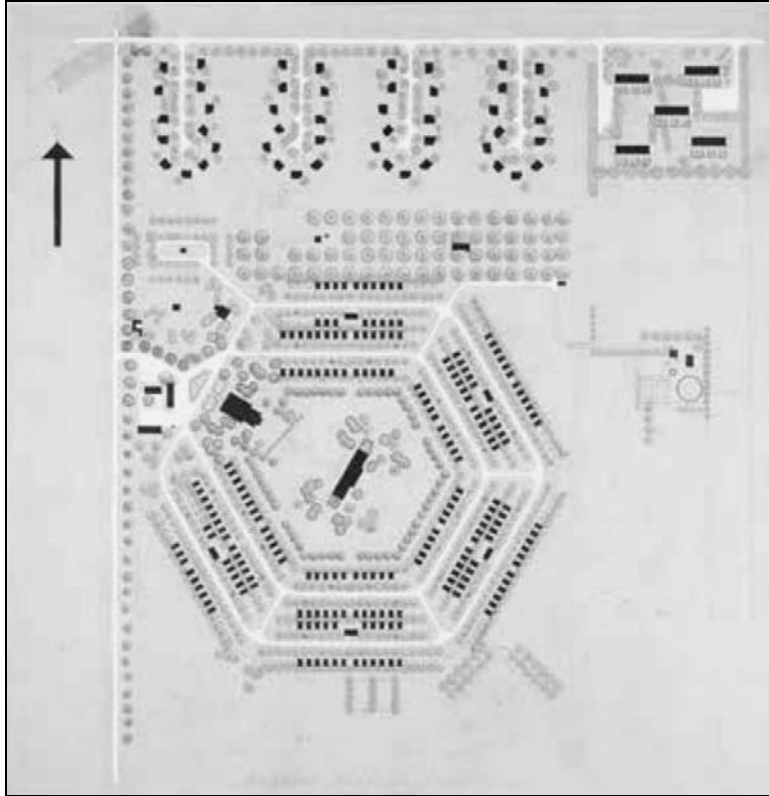
Eckbo, 1939'dan 1942'ye kadar San Francisco FSA ofisinde peyzaj mimarı olarak çalışmış, bu yıllar arasında FSA için yaklaşık 50 kırsal yerleşim planı ve peyzaj tasarımı yapmıştır. 1942-45 arasında toplu konut / konut kooperatifi için yine yaklaşık 40 plan üretmiştir (Emanuel, 1980: 223; Imbert, 1997: 122). Bu bölümde, önce Eckbo'nun FSA için yapmış olduğu projelerden başlanarak Tulare, Yuma ve Shafter kampı yerleşim planları incelenmektedir. Ardından konut kooperatifi projelerine geçilerek Ladera, Mar Vista ve Wonderland Park konut yerleşim planlarının incelenmesine yer verilmektedir.

4.1 MEVSİMLİK TARIMSAL İŞÇİ KAMPLARI YERLEŞİM PLANLARI

FSA ofisleri; mimarlar, mühendisler, peyzaj mimarları ve plancılardan oluşan ekiplerden oluşmaktadır. San Francisco FSA ofisinin kurumsal hedefi, batı eyaletlerindeki göçmen işçilere barınma, sağlık, eğitim ve bakım için fiziksel yapılar tasarlamaktır. Tasarlanan kampların çoğu, yaygın mekanize tarımın yapıldığı ve en yoğun yardım çabalarına ihtiyaç duyan göçmen işçilerin akın ettiği California'da kurulmuştur (Imbert, 1997: 122). FSA'nın mekânsal programları, geçimlik topraklar, yeşil kuşak kasabalar ve mevsimlik işçiler için kalıcı ve mobil kampları içermektedir. (Pieris, 2016: 559). Eckbo'yu FSA için proje üretmeye iten temel neden; çiftlik işçilerinin sağlıksız koşullarda yaşamalarının, Eckbo için çözülmesi gereken bir sorun olmasıdır. Ona göre temel mesele, işçilerin etnik kökeni ya da kültür yapısı değil, yoksulluğu ve yoksunluğudur (Riley, 1998: 77).

FSA'nın ilk göçmen tarım işçisi yerleşimlerinden **Tulare**'de, ekonomik, sosyal ve iklimsel faktörlere göre, kalıcı, yarı-kalıcı ve geçici sakinler için konut, karavan ya da çadır çözümlerinden biri seçilmiştir. Kampların kalıcı parçaları, yüz ila üç yüz kişiyi barındırmakta, metal barınaklardan oluşan geçici alanlarda bin kadar göçmen yerleşebilmektedir. Kısa süreli işçilerin kamp alanları, kontrollü sınırlar içinde dolaşımın sürekliliğini sağlamak için çizgisel, altıgen ya da çift altıgen formlarında düzenlenmiştir (bkz. Şekil 3 ve Şekil 4). Yerleşim planları çıkmaz sokak dokusunda tasarlanmış; konutlar, güneşlenme rüzgar yönünü dikkate almak ve mahremiyeti sağlamak üzere, bir ya da iki katlı birimlerin çapraz olarak yerleştirilmesi şeklinde düzenlenmiştir. Kalıcı konutların sakinlerinin, bulundukları özel arsalarda geçimlik toprakları da vardır. Topluluk yapılarını tamamlayan park, spor ve eğlence tesisleri genellikle, ortak kullanımlara talebin

daha fazla olduğu geçici birimlere daha yakın konumlandırılmaktadır (Imbert, 1997: 123). (bkz. Şekil 5).

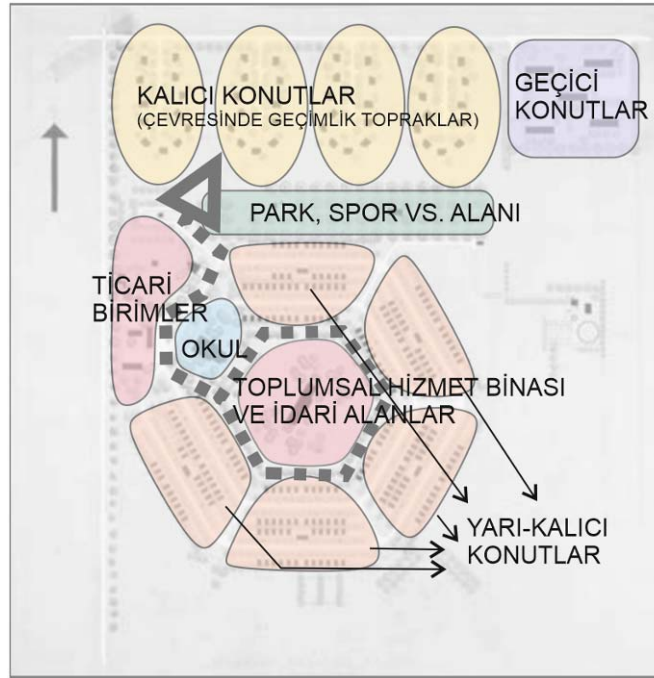
Şekil 3. Tulare Kampı Yerleşim Planı, 1937
Kaynak: Pieris, 2016, s. 562

Şekil 4. Tulare Kampı'nın Havadan Görünüşü, 1942
Kaynak: Imbert, 1997, s. 116

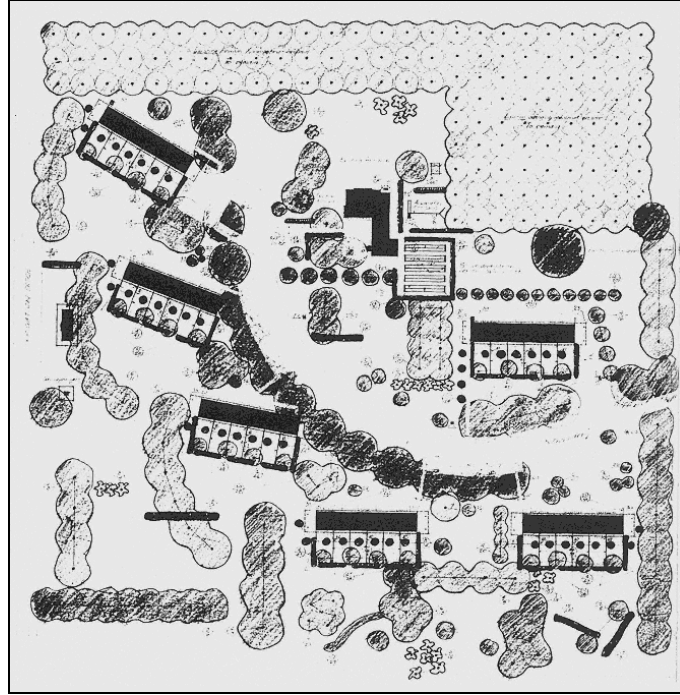
Tulare'nin yerleşim planının önemli özellikleri arasında; mevcut bir okula yakınlık, merkeze yerleştirilen kalıcı bir toplumsal hizmet binası ve idari binalar bulunmaktadır (bkz. Şekil 5). Yerleşimin açık alanlarının düzenlenmesi ve hizmet yapılarının, toplantı

mekanlarının ve oyun alanlarının iklime uygun olarak tasarlanması gibi Eckbo'nun sorumluluğundaki işler, Tulare'nin tasarımının odağında yer almıştır (Pieris, 2016: 561). Tulare'deki kalıcı konutlar, çıkmaz sokakları çevreleyen banliyö stili iki odalı birimlerden oluşmaktadır (DeMars, 1992: 106, 114).

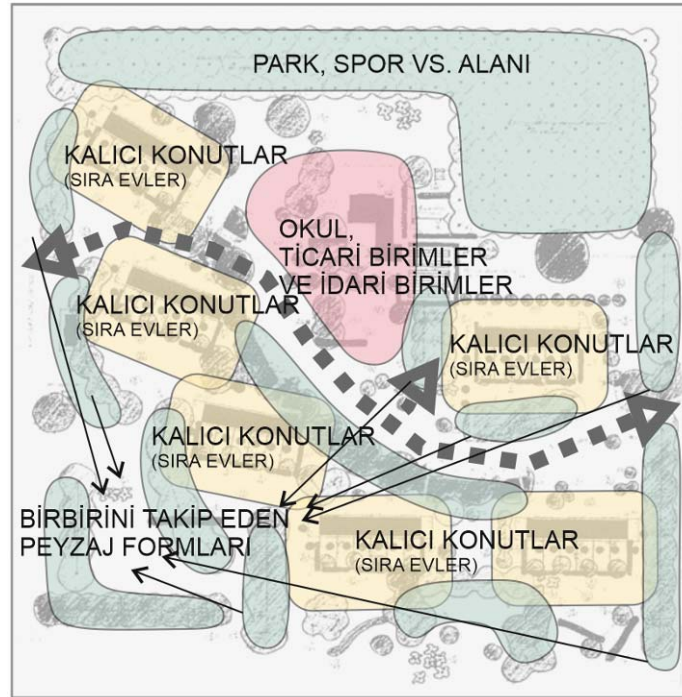

Şekil 5. Tulare Kampı Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

Eckbo'nun FSA'da için tasarladığı yerleşimlerden bir diğeri, **Yuma** Yerleşimi'dir (Arizona) (Yuma'da yer alan sıra evlerin yerleşim ve bitkilendirme planı için bkz. Şekil 6). Yuma kampında, çeşitli yapısal ve doğal malzemelerden üretilmiş çok sayıda üç boyutlu formlar yer almaktadır. Üç boyutlu formlar nadiren tamamen kapalıdır, genellikle sürekli, birbirini takip eder ve tüm alanı bir anda görmek neredeyse imkansızdır (Imbert, 1997: 135, 136). Yuma kampı planında konutlar altı birimden oluşan sıra evler şeklinde tasarlanmış ve yönlendirmelerinde çeşitlilik yaratılmıştır (bkz. Şekil 7).

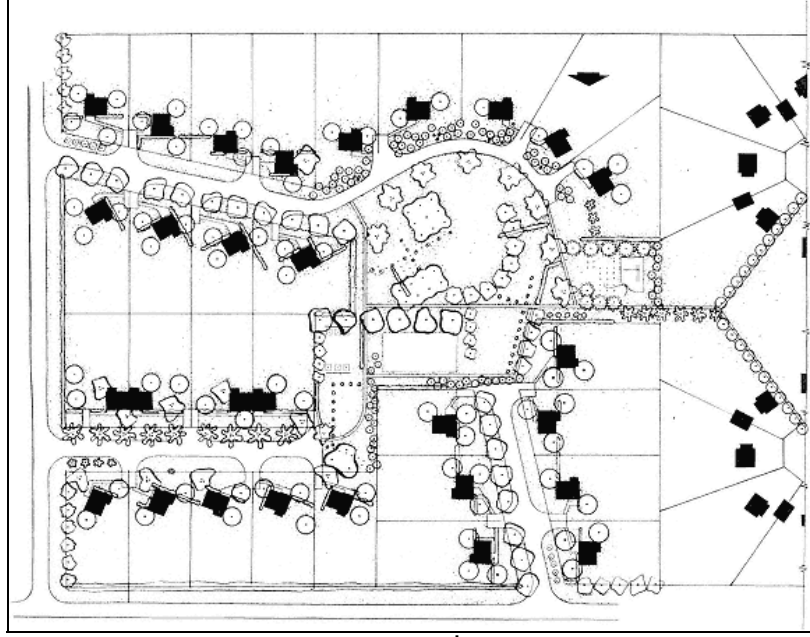
Şekil 6. Yuma Kampı Sıraevler Konut Kümesi Yerleşim ve Bitkilendirme Planı, 1939
Kaynak: Imbert, 1997, s. 136

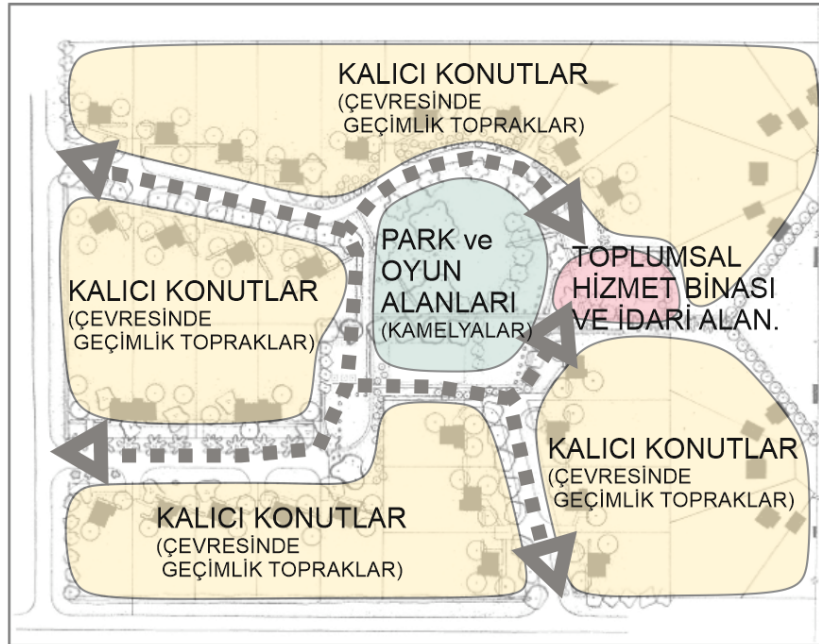
Şekil 7. Yuma Yerleşimi Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

Eckbo'nun içerisinde yer aldığı bir başka göçmen tarım işçisi kampı, 1939 yılında California'da kurulan **Shafter**'dir (Shafter Yerleşim Planı için bkz. Şekil 8). Shafter kampı peyzaj tasarımı, standart tarım alanlarının bir yorumu olarak ortaya çıkmıştır. Yirmi dokuz kalıcı konut parselinin her biri, geçimlik bitkilerin yetiştirilebileceği büyüklükte tutulmuştur. Sekiz dönümlük parkı ve oyun alanlarında bulunan yerli ağaçların çoğunluğu bu alanları, gerçek bir tarım arazisinde olduğu gibi hafif bir biçimde çerçevelemektedir. Ortadaki park alanının içerisinde gölgelikli oturma alanları (kamelyalar) da

bulunmaktadır. Dar bütçeye rağmen Eckbo, dolaşım alanlarının mekânsal okunabilirliğine büyük önem vermiştir (Imbert, 1997: 132, 137).

Şekil 8. Shafter Yerleşim Planı: Kalıcı Tarım İşçilerinin Evleri-Park ile Birlikte, 1941
Kaynak: Imbert, 1997, s.138

Şekil 9. Shafter Yerleşimi Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

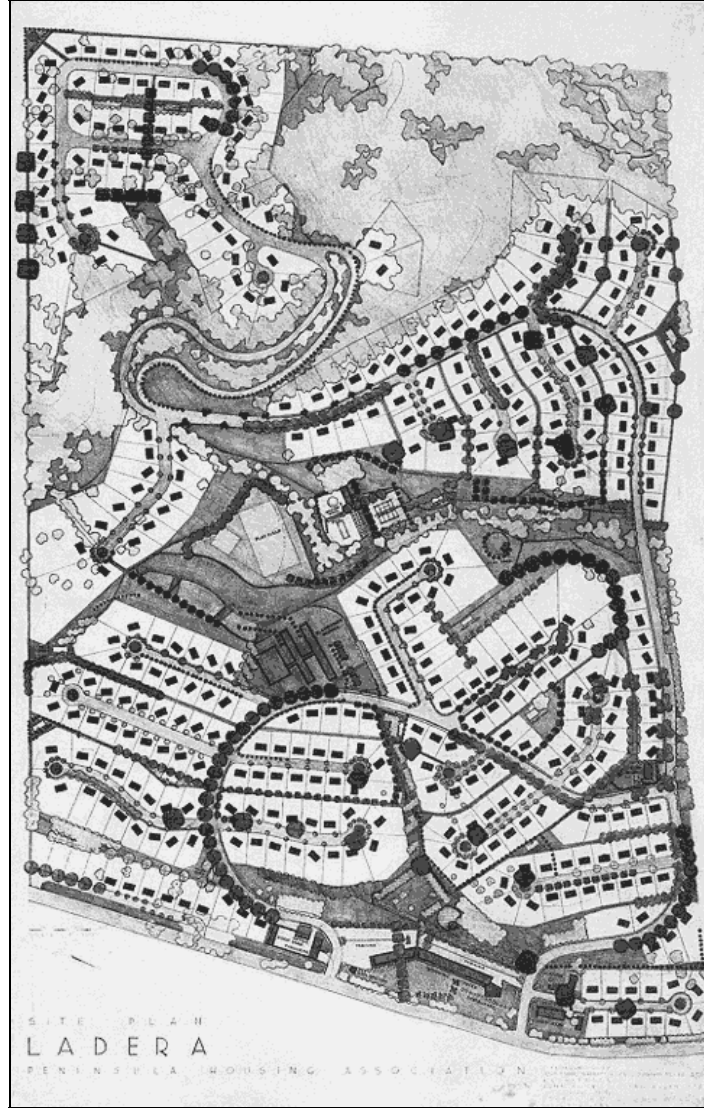
Eckbo'nun FSA için yaptığı tasarımlarda ortak yeşil alanlar, topluluk binasının içerisinde gerçekleştirilen sosyal etkinliklerin dış mekandaki bir uzantısı gibi görev yapmaktadır. Bahçesi olmayan konutlar, bütün bir yerleşime hitap eden ortak yeşil alanının en yakınında olabilmeleri için bu ortak alanı çevreleyecek biçimde konumlandırılmıştır. Rekreatif etkinlikler, toplumsal etkileşim için uygun ortamlar sağlamaktadır (Imbert, 1997: 124).

Eckbo, FSA'da tamamladığı işlerin ardından 1945 yılı ile beraber, mimar, mühendis, peyzaj mimarlarından oluşan ekiplerle konut kooperatifi projelerinde yer almıştır. Savaş sonrası yerleşim alanlarında optimum yaşam standardı; toplum merkezi, parklar ve kamusal rekreasyonel alanlar gibi toplumsal kullanımların, konutlar, konut bahçeleri ve çevrelerindeki kırsal alanlar gibi bireysel kullanımlara paralel biçimde planlanmasını gerektirmiştir. Konut kooperatifi projelerinde ek olarak; çocuk bakım merkezleri, mahalle yeme-içme merkezleri, çamaşırhane ve alışveriş merkezleri gibi kadınların iş yüklerini azaltacak fonksiyonlar kullanılmıştır (Imbert, 1997: 147-148).

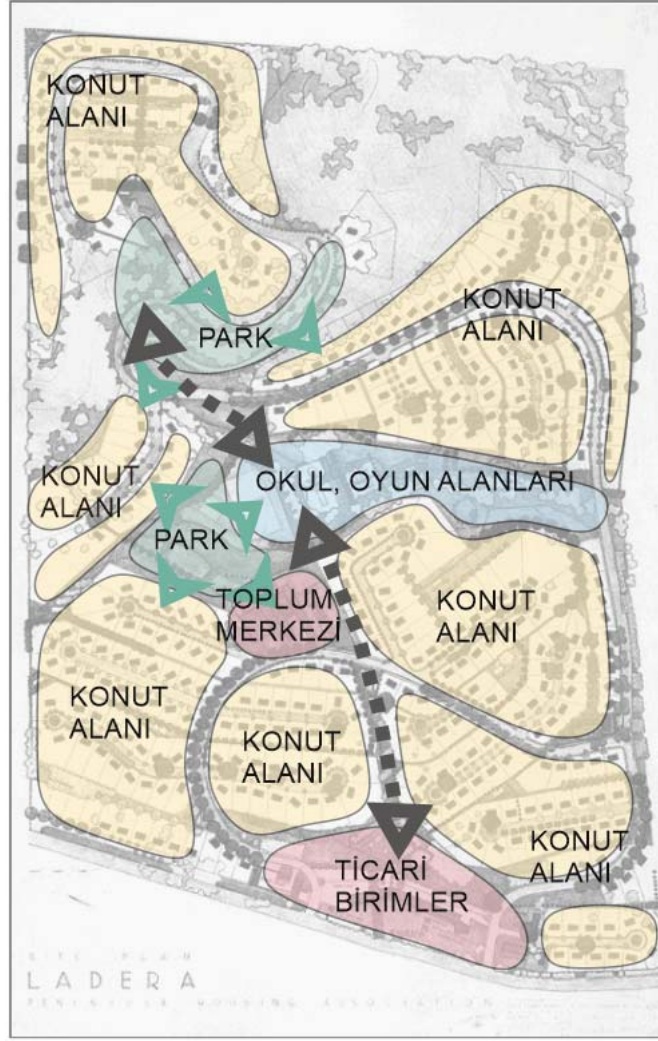
Konut kooperatifi projelerinde Eckbo, Royston ve Williams, 1946 yılı itibarıyla, birlikte çalışmaya başlamışlardır. Konut kooperatifi projelerinde; demokratik toplum hedefleri ile mimarlık, özel bahçeler, kamusal peyzaj alanları, yaya dolaşımının hiyerarşisi, altyapı ve otomobil trafiği birlikte düşünülmüştür. Toplu biçimde inşa edilen konut alanları için; araçlar yayalardan ayrıştırılmış, yeşil kuşak parklar, cep rekreasyon alanları ve özel bahçeler tasarlanmıştır. Eckbo'nun da içerisinde bulunduğu bu dönemde geliştirilen projeler, Radburn'den bu yıllara dek ABD'deki en ilerici deneyimlerden olmuştur (Imbert, 1997: 150, 155). (Radburn, 1929 yılında Clarence Stein ve Henry Wright tarafından geliştirilmiş, sonraları "Radburn modeli" adını almış bir yerleşme modelinin ilk uygulandığı yerdir. Radburn modeli çok genel bir ifade ile; yaya-taşıt ayrımını ilk gözetken, büyük yeşil alanları içerisinde bir komşuluk birimi tasarımını içermektedir). O dönem, konut kooperatifleri yoluyla ideal bir demokratik topluma ulaşma fikri hakimdir (Imbert, 1997: 148).

4.2 KONUT ALANI YERLEŞİM PLANLARI

Eckbo'nun içerisinde yer aldığı konut kooperatifi projeleri arasında; Ladera (San Francisco 1946-49), Community Homes, Mar Vista Housing (Los Angeles, 1948), Park Planned Homes, Crestwood Hills (Los Angeles, 1947-51), Wonderland Park (Los Angeles, 1950) sayılabilir (Imbert, 1997: 149, 163, 165, 166, 172). Burada bu projelerden, nispeten daha çok bilgiye ulaşılmış olan Ladera, Mar Vista ve Wonderland tasarımlarına yer verilmektedir. **Ladera** projesi (bkz. Şekil 10), San Francisco'nun güneyindeki Palo Alto yakınlarında bulunan yaklaşık 1000 dönümlük bir arazide 400 müstakil konut içermektedir. Planda, parklar, bir ilkokul, kreş, oyun alanları, topluluk merkezi, misafirhane ile eğlence ve ticari birimler yer almaktadır. Ticari tesisler, çevredeki gelişme alanlarına da hitap etmeleri amacıyla mülkün çeperine yerleştirilmiştir (bkz. Şekil 11). Politik sorunlardan dolayı, Ladera projesinin tümü uygulama olanağı bulamasa da bir kısmı gerçekleştirilebilmiştir (Imbert, 1997: 148).

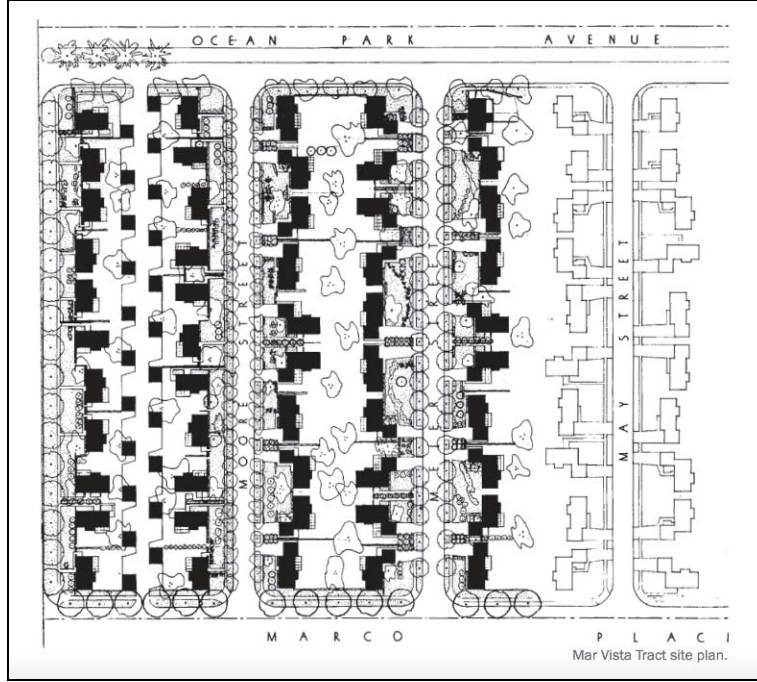

Şekil 10. Ladera Konut Kooperatifi Yerleşim Planı, 1940
Kaynak: Imbert, 1997, s. 149

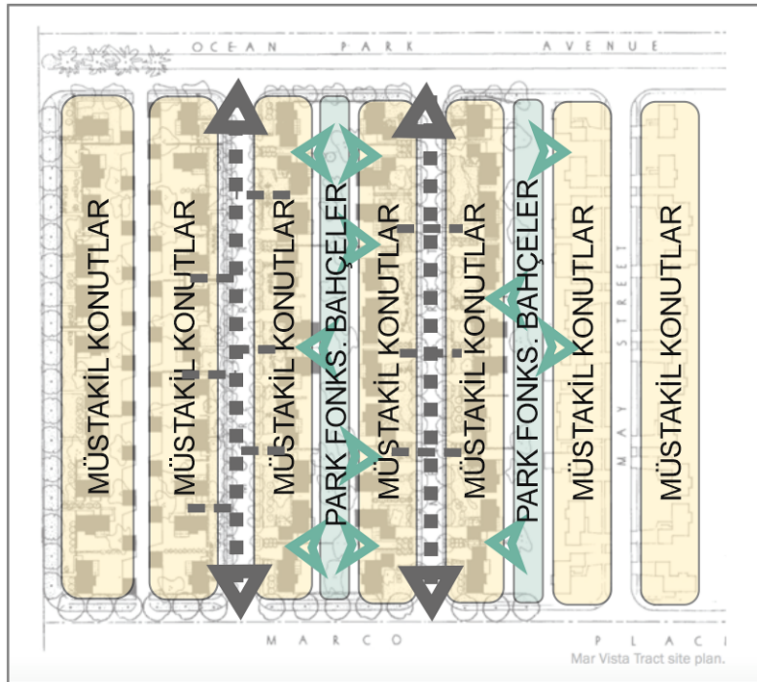

Şekil 11. Ladera Konut Alanı Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

1948 yılına tarihlenen **Mar Vista** projesinde, diğer projelerinde olduğu gibi, kamusal ve özel alanlar arasındaki ayırım bulanıklaştırılarak tampon bahçeler, ortak yeşil alanın bir uzantısı haline gelmiş ve yürüyüş yolları trafikten uzaklaştırılmıştır (Imbert, 1997: 164). (Mar Vista Bölgesi Yerleşim Planı için bkz. Şekil 12, temel kullanım alanlarına dair şema için bkz. Şekil 13). Bugün de oldukça talep görmekte olan Mar Vista Bölgesi'nde, Ain ve Eckbo'nun projesinde bulunan 100 konutun 52'si inşa edilmiştir. Mar Vista, mimar, peyzaj mimarı ve müteahhitten oluşan bir ortak girişim modelinin, en ilgi uyandıran örneklerindendir. Bu model o dönemin bankacı-müteahhit-emlakçı üçlüsünün kısır üretimlerine bir alternatif olmuştur (City of Los Angeles, 2010: 20). Eckbo'nun pek çok projesinde olduğu gibi, Mar Vista'da da, ağaçlar, mahalle kimliğini oluşturmakta temel yöntem olarak kullanılmıştır (Imbert, 1997: 166).

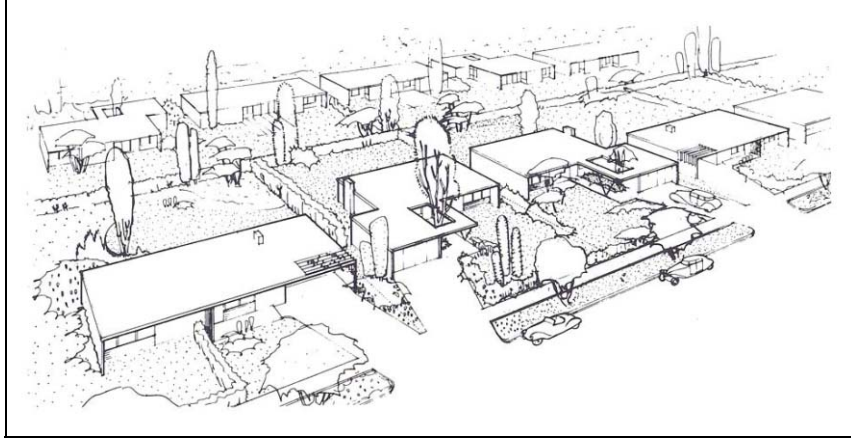

Şekil 12. Mar Vista Bölgesi Yerleşim Planı, Los Angeles, 1948
Kaynak: City of Los Angeles, 2010, s. 19

Şekil 13. Mar Vista Bölgesi Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

Eckbo'nun Mar Vista için yaptığı peyzaj tasarımı, yüzyıl ortası modern tasarım ürünü olan projenin odağını oluşturmaktadır. Eckbo, korkulukları ve duvarları olmayan park benzeri büyük bahçeler tasarlamıştır (Mar Vista konut alanı perspektif görünümü için bkz. Şekil 9). Konut bahçeleri ve sokaklar gibi açık mekanlarda yeşil alan ve çeşitliliği olan bir çevre yaratmak için, komşuların birbirleriyle etkileşimine aracı olan, meyve ağaçları da dahil, farklı türlerde ağaç ve bitkiler kullanmıştır. Bu tasarım sayesinde, serbest dolaşım bir peyzajla bir araya getirilmiş, ortak bir mimari üsluptaki müstakil konutların sakinlerinden oluşan, alışılmadık şekilde uyumlu bir mahalle ortaya çıkmıştır (Mar Vista Tract, 2019).

Şekil 14. Mar Vista Konutları - Perspektif Çizim, Los Angeles, 1948
Kaynak: Mimms, 2011, s. 1

Eckbo; seçkinler için özel mülkiyet bahçeleri yaratmaktan ziyade daha çok, kamusal peyzaj ile ve sıradan birey için iddiasız, serbest dolaşım, kullanışlı bahçeler tasarlamakla ilgilenmiştir (City of Los Angeles, 2010: 21). Bitkilendirme yoluyla sokaklar boyunca park benzeri bir atmosfer yaratmış, sınırlar ve çitleri kullanmak yerine mekânsal ve sosyal etkileşimi artırmak için konutlar arasında ağaç ve bitki şemaları tasarlamayı tercih ederek mekanı yarı açık bırakmıştır. Bu şekilde, peyzaj planı ve yerleşim planı mahremiyet ihtiyacı ile sosyal etkileşim fırsatı arasında bir denge sağlamıştır (City of Los Angeles, 2010: 22; Mimms, 2011: 7).

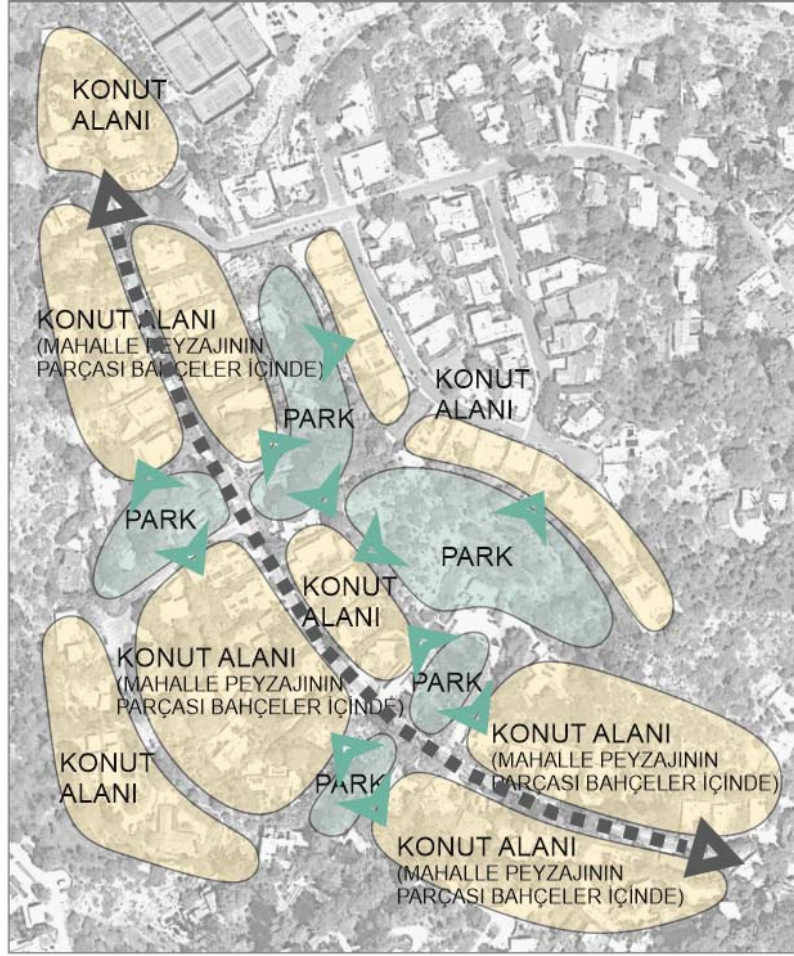
Garrett Eckbo, bu bölümde incelenen son örnek olarak **Wonderland Park**'ta da, çok sayıda projesinde olduğu gibi, kolektif yaşam ile bireysel yaşamın dengesini gözetmektedir. Bir bahçe; hem bir ailenin cenneti, hem de mahalle peyzajının vazgeçilmez bir parçasıdır. Wonderland Park'ta ağaçları, kamusal olanla özel olanın birbirinden ayırt edilmesini güçleştirecek biçimde kullanmıştır (bkz. Şekil 15, 16, 17 ve 18). Wonderland peyzaj odaklı master planı, Eckbo'nun modern bir topluluk idealine ulaşmada bilinçli olarak izlediği stratejilerin bir kümesidir (North, 2013: 58). Wonderland Park'ın günümüz sakinleriyle yapılan görüşmelerde; böyle bir yerde yaşayabildikleri için kendilerini çok şanslı hissettiklerini söyleyenler, uzun yıllardır burada yaşıyor olmaktan memnun olduklarını ifade edenler, yerleşim sakinlerinin bir araya geldikleri etkinliklerin mahallelerinin bir geleneği olduğunu anlatanlar bulunmaktadır (Ash, 2016).

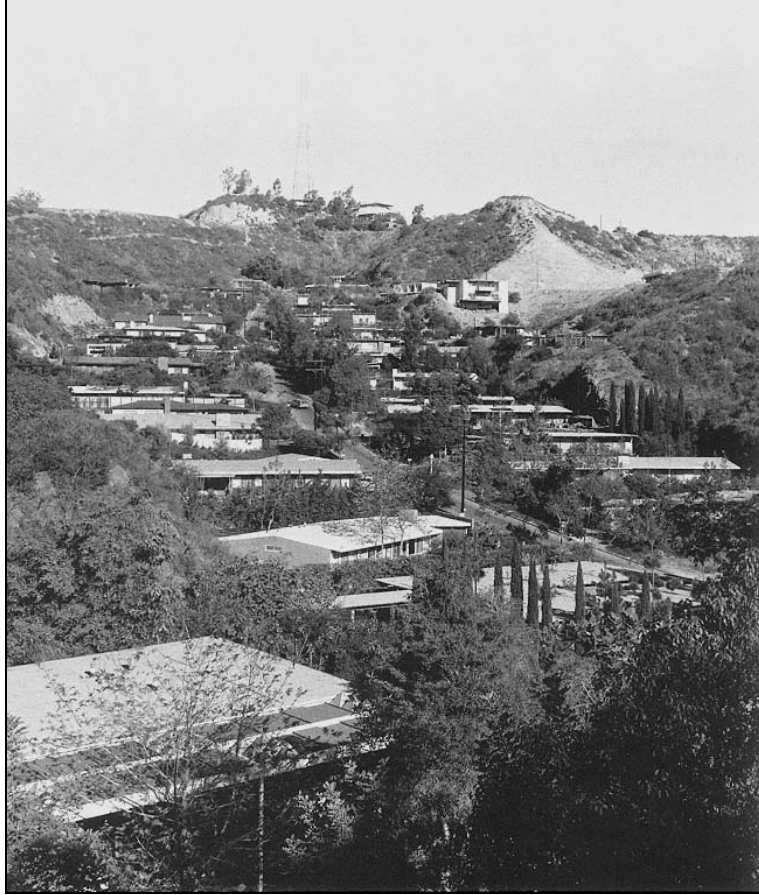
Şekil 15. Wonderland Park Konut Alanı Uydu Fotoğrafı
Kaynak: Google Earth Pro, 2019

Şekil 16. Wonderland Park Konut Alanı Bitkilendirme Tasarımı
Kaynak: Online Archieve of California, 1950

Şekil 17. Wonderland Park Kullanım Alanlarını Gösteren Şema
Kaynak: Özgün

Şekil 18. Wonderland Park Yukarıdan Görünüşü, Los Angeles, 1950'lerin ortaları
Kaynak: Imbert, 1997, s.133

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Döneminin öncü peyzaj mimarlarından Garrett Eckbo'nun göçmen tarım işçileri yerleşim planları ve konut kooperatifi planları kapsamındaki projeleri değerlendirildiğinde; onun toplum ile doğayı bütünleştirici, toplumsal gelişmeyi yönlendirici, disiplinleri uzlaştırıcı ve bilimsel bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Eckbo'ya göre peyzaj tasarımı ve planlamasında; mahalle kimliği, bireyin grupla olan ilişkisi, yer zeminindeki manipülasyonlar, yatayda ve dikeydeki mekânsal müdahaleler birbiri ile etkileşim içindedir ve birlikte değerlendirilmelidir.

Eckbo'nun alanına en büyük katkısı belki de; insanları, kırsal ve kentsel sosyal peyzajların oluşturucuları olarak görmesidir (Imbert, 1997, s. 173). Ona göre insanlar, yaratabileceğimiz herhangi bir mekânsal bütünün en sonunda bulunan canlı odak noktalarıdır. Sonradan bir kısmı askeri kamplar gibi başka tür kullanımlara verilmiş olsa da, göçmen tarım işçileri için yapılan yerleşimler; sosyal refah programlarının bir aracı olarak tarımın modernizasyonu ile eğitimi birleştirmek, yoksulluğu azaltmak ve ekonomik iyileşmeyi sağlamak gibi hedeflere sahiptir. Mimarlar, peyzaj mimarları, mühendisler gibi uzmanlardan oluşan ekipler, tasarımlarında bu hedeflerin gerçekleştirilmesine uygun mekânsal kararlar geliştirmişlerdir. Eckbo'nun tasarımcı olarak içinde bulunduğu yerleşim planları incelendiğinde; onun tasarıma bütüncül bakış açısının izlerini de görmek mümkündür. Eckbo, ideal bir tasarım için mimarlık, peyzaj mimarlığı, şehircilik ve güzel sanatlar gibi mesleklerin birlikte çalışması gerektiğini savunmuştur.

Vizyoner bir tasarımcı olarak, Eckbo'nun yer aldığı yerleşim planlarında, kendi kendine yetebilen bir kentsel yeşil sistem yaratma çabası göze çarpmaktadır. Yeşil alanların yer yer birbirini takip eden, zaman zaman da bir kama gibi konut alanlarına saplanan yapısı, hem iklimsel, hem fonksiyonel tasarıma verdiği önemin göstergeleridir. Sosyal eşitliği

gözetken bir tasarım anlayışına paralel olarak, bir yerleşimde ihtiyaç duyulan sosyal, idari, ticari gibi çeşitli fonksiyonlara erişilebilirlik sağlanmıştır. Göçmen işçi kamplarında konutların çevresinde geçimlik topraklar bulunmakta, konut kooperatifi yerleşimlerinde ise, bu mantığa paralel biçimde, bahçelerin içinde ürün yetiştirmeyi ve paylaşımı teşvik eden meyve ağaçları bulunmaktadır. Bahçeler, sınır ögelerinden arındırılmış oldukları için aynı zamanda mahalle peyzajının birer parçası niteliğindedir. Bahçe yoğunluğunun nispeten daha az olduğu konut alanı tasarımlarında ise birbirleriyle bağlantısı kurulmuş gelişmiş bir park sisteminin yer aldığı gözlenmektedir. Yerleşim alanlarının pek çoğunda alan içi sirkülasyon akışkandır ve hem mekânsal, hem sosyal anlamda tasarıma bütüncül bir bakış açısı bulunmaktadır.

1930'larla birlikte, Büyük Bunalım ve savaş sonrası toparlanma süreci ile birleşen sanayileşmedeki canlanma, banliyö olgusunu yaratmıştır. 1950'lerden 90'lara dek Eckbo ve çok sayıda çağdaşı için banliyöleşme, yeni yaşam alanları kurma yolunda optimum çözümler sunmuştur. 1990'lı yıllara dek gelişmesini sürdüren banliyölerin uygulama alanı, "yeni kentleşme" (new urbanism) akımından beslenen yaklaşımlarla birlikte daralmıştır. Bununla birlikte, 1950'ler ve 90'lar arası dönemde üretilen tasarımların başarılı taraflarını gözden kaçırmamak gerekir. Her formül, kendi döneminin gereksinimleri üzerinden ortaya çıkmakta ve çözüm önerileri sunmaktadır.

1990'larla gündeme gelen Yeni Kentleşme hareketinin savunucuları, banliyö gelişmelerinin yürüme mesafesinde dükkanlar, okullar ya da rekreasyonel alanlar bulundurmak için yeterli düzeyde yoğun olduklarını savunmaktadırlar. Eckbo ise banliyö tipi yerleşimlerin, savaş sonrası başarılı bir toplum için gerekli olduğunu savunmaktadır. Ona göre, bugünün sorunlarına çözüm bulmak için neden uzak geçmişe döndüğümüzün sorgulanması gerekir. Bunun yerine Eckbo, içinde bulunduğumuz koşullara ve zamanımıza uygun kendi peyzajlarımızı yaratma becerisine olan inancımızla bizi toplumdaki ve "alandan/yerleşimden öğrenme"ye yönlendirmektedir (Imbert, 1997: 173). Onun tasarımları, toplumu doğa ile bütünleştirmeye ve sosyal kalkınmayı yönlendiren fiziksel modeller içermektedir.

Bugünün akademi dünyası, sade, birleştirici ve uygulama odaklı teorik yaklaşım ve araştırmalara soğuk bakmaktadır. Riley (1998: 78); 2000'lerin başı itibarıyla, dünyanın Eckbo'nun yaşadığı dünyadan daha karmaşık bir hale gelip gelmediği tartışmalı bir konu olmakla birlikte; bizlerin dünyayı daha karmaşık, çeşitli, sorunlu ve kafa karıştırıcı bir yer olarak görmekte olduğumuzu ifade etmektedir. Tasarım alanında, daha entelektüel alanların jargonlarından alınan yersiz alıntı eğilimine rağmen, entelektüel araştırma ve çok yönlülüğün düzeyinin artmakta olduğunu da eklemektedir. Riley'e göre, daha çok şey bildiğimiz fakat daha az önemseydiğimiz bir devirde, Eckbo'nun "Yaşam İçin Peyzaj" kitabını yeniden okumayı gündemimize almamız gerekmektedir.

20. yüzyılın ilk yarısındaki peyzaj mimarları ve plancılar bilim, mühendislik ve tasarım yoluyla toplumun yaşam standartlarını yükseltmeyi hedeflerken, ikinci yarısındaki tasarımcılar daha çok popüler kültüre ve tüketim toplumunun ihtiyaçlarına yönelmişlerdir. 20 yüzyılın sonlarına doğru gelindiğinde, özel mülkün meta değerinin artması ve otomobil ulaşımın temel aracı haline gelmesi gibi durumlar, yeni tasarım anlayışının aksak taraflardan beslenmiştir (Barlow Rogers, 2001, s. 450). Oysa modernist dönemin getirdiği yenilikler arasından, içerisinde yaşamaktan memnuniyet duyulabilecek mekanların ortaya çıkmasını sağlayan olumlu yönleri günümüze taşımak mümkündür. Örneğin; günümüzde göçmenlerin barınma sorunları gündemde iken ve mevsimlik işçiler olgusu devam ediyorken, Eckbo'nun fikirleri ve projeleri üzerinden zamanımıza uyarlanabilecek dersler çıkarılabilir.

KAYNAKLAR

- Ash, D. (2016). *Wonderland Park: A Neighborhood Story* (Film), Erişim tarihi 30.07.2018 <http://www.wonderlandparkfilm.com/watch/>
- Barlow Rogers, E. (2011). *Landscape Design: A Cultural and Architectural History*. New York: Harry N. Abrams.
- Campbell, K. (2007). *Icons of Twentieth-Century Landscape Design*. London: Frances Lincoln.
- City of Los Angeles. (2010). *Gregory Ain Mar Vista Tract Preservation Plan*. City of Los Angeles Office of Historic Resources)
- Demars, V. A. (1992). *A Life in Architecture: Indian Dancing, Migrant Housing, Telesis, Design for Urban Living, Theater, Teaching*. Berkeley, California: University of California.
- Eckbo, G. (1941). Outdoors and In: Gardens as Living Space. *Magazine of Art* , 34 (8), 422-427.
- Eckbo, G. (1963). Urban Design-A Definition. *Journal of the American Institute of Architects* , 40 (3), 33-41.
- Eckbo, G., KILEY, D. U., & ROSE, J. C. (1939). Landscape Design in the Rural Environment. *Architectural Record* , 86 (8), 68-74.
- Emanuel, M. (1980). *Contemporary Architects*. London: The Macmillan Press Ltd.
- Garrett Eckbo Pioneer Information, (2018). The Cultural Landscape Foundation (TCLF). Erişim tarihi 27.07.2018 <https://tclf.org/pioneer/garrett-eckbo>
- Garrett N. Eckbo (Landscape Architect) (2018). Pacific Coast Architecture Database (PCAD). Erişim tarihi 27.07.2018 <http://pcad.lib.washington.edu/person/77/>
- Gothein, M. L. (2002). *A History of Garden Art*. (T. Turner, Dü.) Gardenvisit.com Electronic Edition.
- Imbert, D. (1997). The Art of Social Landscape Design. M. Treib, & D. Imbert içinde, *Garrett Eckbo: Modern Landscapes for Living* (s. 106-174). Berkeley: University of California Press.
- Imbert, D., & Treib, M. (1997). Garret Eckbo: Modern Landscapes for Living MATRIX/Berkeley 172. *University of California Berkeley Art Museum Pacific Film Archive*. Berkeley, California, US
- Mar Vista Tract (2019). Los Angeles Conservancy, Erişim tarihi 28.07.2018 <https://www.laconservancy.org/locations/mar-vista-tract>
- Mimms, J. M. (2011). *Gregory Ain's Mar Vista Housing Tract*. University of Southern California Price School of Public Policy
- North, A. (2013). *Operative Landscapes: Building Communities Through Public Space*. Basel: Birkhäuser.
- Pieris, A. (2016). Sociospatial Genealogies of Wartime Impoverishment: Temporary Farm Labour Camps in the U.S.A. . A. Brennan, & P. Goad (Dü.), *Proceedings of the Society of Architectural Historians, Australia and New Zealand*. içinde 33 Gold, s. 558-567. Melbourne: SAHANZ.
- Riley, R. (1998). Classic Books: Landscape for Living by Garrett Eckbo. *Harvard Design Magazine*, V.6, 76-78.
- Taşdemir, D. (2011). *Çağdaş Peyzaj Mimarlarının Yaklaşımları Çerçevesinde Peyzaj Mimarlığının Gelişim Süreci* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Treib, M. (1997). The Social Art of Landscape Design. M. Treib, & D. Imbert içinde, *Garrett Eckbo: Modern Landscapes for Living* (s. 2-97). Berkeley: University of California Press.
- Treib, M., & Imbert, D. (1997). *Garrett Eckbo: Modern Landscapes for Living*. Berkeley: University of California Press.
- Wonderland Park Landscape Plan, (1950). Online Archive of California. Erişim tarihi 07/08/2019 <https://calisphere.org/item/ark:/28722/bk0000m9f3v/>